

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ira Libri Tres

De Meyer, Liévin

Antverpiae, 1694

De Ira Liber I. Causæ Iræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68620)

DE IRA LIBER I.

CAUSÆ IRÆ.

Semina principio iuvat invenisse furoris ;
 Unde oriens subitas excitet ira faces.
 Quæis veniat causis ; quo vires fomite ducat ;
 Unde habeat flammæ pabula certa suæ.
 Hoc opus : has remis faciles tranabimus undas.
 Proposita pars hæc prima secunda via.
 Non tamen antiqui repetam delicta parentis ;
 Et malè sacrilegâ poma revulsa manu.
 Hinc subiit seros scelerum genus omne nepotes ;
 Ivit in hæredes ut nova culpa suos.
 Hoc pelagus commune mali. Mihi rivulus iræ
 Quæritur. Hanc ripam remus , & aura leget.
 Sunt quibus est radix , & causa domestica morbi
 Bilis ; & infecti , vena , & quævis humor
 Nec bona temperies , & iusto parcior humor
 Et quæ corporibus plura nocere solent.
 Sicca nocet macies , & vis innata caloris,
 Orbibus & retrò lumina fixa cavis
 Et cava lividulis turgentia tempora venis,
 Ossaque per steriles conspicienda genas.
 Scilicet his , si fortè moyses , assurgit in iras
 Sanguis ; ut appositus , cum tumet igne vapor.
 Aut velut admoras rapiunt cita sulfura flammæ,
 Perque leves stipulas lapsa favilla volat.
 Sæpè etiam cum lacte bibit contagia dira,
 Uberibusque puer damna futura trahit.

Parcite nutrices cunis adhibere molestas,
 Absit & à tectis aspera semper anus.
 Hæc nocet exemplo; succis vitalibus illa:
 Tollenda arbitrio est utraque causa meo.
 Insunt materno vitiorum semina lacti,
 Haustraque furtivâ transitione nocent.
 Romulus arma tener primis tractavit ab annis,
 Bellaque finitimis movit acerba puer.
 Post nova fraternâ firmavit mœnia cæde
 Barbarus: haud tanti condita Roma fuit.
 Immitemque ferox duxit per prœlia vitam.
 Nutricem scires hunc habuisse lupam.
 Discite, mansuetæ præbere alimenta, parentes.
 Tempore vos illo bile carere decet.
 Si qua furens pueris lactentibus ubera præbet;
 Efferat ingenium prolis, iniqua, suæ.
 Et refert, quo quisque loco, quo fidere natus.
 Aërii motus corpora nostra regunt.
 Cernis ut oppositis variet regionibus æther,
 Inque suas zonas sectus ut orbis eat?
 Hæc riget ora gelu: pars uritur illa calore:
 Altera temperiæ gratior aura suâ est.
 Hæc animi pariter capiunt discrimina nostri:
 Iraque fervores sumit ab igne novos.
 Mitior hinc Belgis venit impetus, acer Iberis;
 Decolor & vires sideris Indus habet.
 Quid referam Lybico nascentes igne leones,
 Quasque sinu tigres Africa sicca foyet?
 Serpentesque feros, & monstra natantia ripis
 Celat in æstivis Nilus arundinibus.

Nostra peregrinis caret ora benignior urfis :
 Floret odoratis Belgica terra rosis,
 Quo magis in nostros veniat clementia mores ,
 Efficitur patrii conditione soli.
 Ipse vides , quid agant læsi contagia cali ;
 Inficit afflatu cum gravis aura suo.
 Lurida dum totos abscondunt nubila soles ,
 Noxque tenebrosis humida fertur equis.
 Corpora tunc languent pariter , nec inertia mentes
 Linqvit , & in lucem somnia longa tenent.
 At simul in roseis Zephyrus nitidissimus alis
 Fulsit : adest animis , corporibusque vigor.
 Carmina tum subeunt , subeunt Heliconia tempe ,
 Et volucres pulso dulcius imbre canunt.
 Quo raperis ? gyro puppis brevior feratur ;
 Arctius & pressâ contrahe vela manu.
 Non tantum faciles agitat vis sideris iras :
 Hæc est de minimis causa futura mali.
 Fortius irritant animos , acuuntque furorem
 Vina ; nec ebrietas litibus ulla caret.
 Non tibi de nihilo , Liber , Deus ille vocatur :
 Nempè quod à cyathis libera verba volant.
 Pessima libertas mentis convitia linguæ
 Sufficit , & rixis uda taberna sonat.
 Tunc subit attonitas præceps audacia mentes ,
 Iratâque volant pocula jacta manu.
 Vulnera tunc mappâ deterges cruda rubenti :
 Sobrius at partes manè dolentis ages.
 Vina movent animos furiis ; nimiumque caloris
 Vitis habet : vino pes , ratioque labant.

Illius imperio fortissima pectora cedunt ;
 Rarus & ex illo turbine victor abit.
 Majus Alexandro nil Græcia protulit olim :
 Illi finitimos vincere , ludus erat.
 Sceptra triumphatis , Nabathæa ad litora , Persis
 Movit ; jamque Oriens sub pede totus erat.
 Omnia qui vicit , tamen est superatus ab irâ :
 Principium cladis vina fuere novæ.
 Vina ferox suasere scelus , cædemque probrosam.
 Hæc nota tot palmis una pudenda fuit.
 Clyte jaces ; neque te Medæ læsere sagittæ.
 Nempe tuæ titulum mortis amicus habet.
 Principis , & Baccho victi , nocuere furores ,
 Jactaque cum cæcis missilis hasta minis.
 Victor ut extremos Bacchus penetravit ad Indos ,
 Tunc primum audaces vertit ad arma manus.
 Curribus Eoas cœpit tunc jungere tigres ,
 Militibusque suis tela gerenda dedit.
 Olim contentus raras dare parcus uvas ,
 Fundebat Nymphis pocula sola suis.
 Capripedesque inter Satyros , Faunosque bicornes ,
 Collibus in patriis pacis amator erat.
 Hactenus innocuo mortales fonte bibebant ;
 Nec fuerant ullis condita vina cadis.
 Prodigus at postquam populis sua munera misit ,
 Et peregrina malo crevit in orbe fitis :
 Tunc pariter lites , pariter venere furores ,
 Pectora cum flammis incaluere novis.
 O quoties subitus turbat convivia clamor !
 Nec timet offensos ebria turba lares !

O quoties feros repetens conviva penates,
 Immeritæ vexat dulcia membra domus!
 Vina nocent, turbantque animos ratione sepultâ,
 Qui poterit vino parcere, mitis erit.
 Fallere nec tutum est nocituro tempora ludo.
 Semper diffidii semina ludus habet.
 Victor es? audaci surgent fastidia victo;
 Et tua, materies, palma, furoris erit.
 Quidquid ages, referesve; animo feret ille maligno,
 Teque reum fraudis suspiciosus aget.
 Non bene jactata est, digitisque morata pependit
 Alea, nec cœptâ volvitur illa viâ.
 Nunc trochus obliquo fallet te cardinis ictu:
 Transmittet veritâ porta sinistra viâ.
 Nec si juraris, quamvis per Numina, credet.
 Nulla erit arbitrio res dirimenda tuo.
 Ludendique unus leges, & tempora ponet;
 Donec in extremæ sidera noctis eas.
 Tum tibi subjiciet patientia læsa furorem,
 Nec poteris longæ tædia ferre moræ.
 Non raro & ferro pugnabitur, exitus ille
 Crebro damnandis lusibus esse solet.
 Hei mihi quàm magno spes lucri constat inanis!
 Dum sua victori palma cruenta venit.
 Quamlibet hæc rata sunt; tamen his graviora supersunt,
 Pluraque libertas quæ tua peccat, habet.
 Ecce subit, vexatque recens præcordia febris,
 Alternâ repetens frigida membra die.
 Aut premit articulos, res immedicabilis, humor;
 Difficilisve cavo stat tibi dente dolor.

Languida

Languida vel stomacho tibi nausea surgit inani ;
 Vel tibi dat somnos tussis anhela breves.
 Protinus aut famulum non aptè strata moventem ;
 Aut puerum , bilis quem tua stringat , habet.
 Cymbala tinnitu lædunt , lusorque catellus
 Vapulat , & domino , quæ placuere , nocent.
 Pocula præcipuè succis si dantur amaris ,
 Sive parat ferrum , seu parat ignis opem :
 Tum celer erumpit furor in fastidia : necte
 Illo , quid deceat , tempore cura tenet.
 Quid facitis ? frustra verbis lenitis amici.
 Asperitas nullis ista levanda modis.
 Ite procul ; tetrico solamina vestra nocebunt :
 Non uxor poterit , non soror apta loqui.
 Non , si cum cithara veniat solator Apollo ,
 Pectora jucundis leniat ille sonis.
 Corporis infirmam rapiunt contagia mentem :
 Hinc mala difficilis pabula morbus habet.
 Sed tamen & venia est magno concessa dolori ;
 Culpaque censores vix habet ista suos :
 At tu ne causa , caveas , levioire traharis.
 Sæpè graves flammæ parva favilla movet.
 Ecce (quis hoc credat ?) varians Fortuna furorem
 Incitat , atque iræ semina casus habet.
 Fortè tibi messis sitientibus uritur agris ,
 Et negat optatas aridus annus aquas :
 Aut pecori scabies , aut turbo grandinis uvis ,
 Aut nocuit teneris cana pruina fatis :
 Aut lucri cupidum fallit mare ; vel rapit hostis ,
 Mercibus & gaudent barbara vela tuis :

Ureris heu ! queruloque sonat tibi lingua tumultu ;
 Forfan & in Superos verba proterva jadis.
 Si vacat exemplis , me teste , recentibus uti ;
 Accipe ; mendaci non capiere fide.
 Nuper arundiferi recubabam in litore Scaldis ,
 In temere errantes lumina fixus aquas.
 Lintea prospicio summâ candentia pinu :
 Impulerat curvos utilis aura sinus.
 Sed nihil est aurâ fallacius ; errat , & omni
 Tempore , quod timeat , navita rector habet.
 Dum loquor , exortis variant Aquilonibus Austri.
 Vertit prora latus : lapsaque vela cadunt.
 Ecce furit , dubiisque parat convitia ventis ;
 Navita , & in Boream jurgia cæca movet.
 Ac pede ter feriens summæ cava texta carinæ,
 Devovet ad stygios vela , ratemque lacus.
 Quid facis ? exclamo ; quæ mentem insania versat ?
 Improbe , non nostris legibus aura fuit.
 Numinis arbitrio venti veniuntque , caduntque ;
 Et tenet , impulsas aut movet unda rates.
 Irrita sed volucres rapuerunt verba procellæ ,
 Nec potuit moniti certior esse mei.
 Atque utinam justis saltem rationibus ira
 Sæviat , & causæ par eat illa suæ !
 At leve nescio quid , vix ut tibi dicere possim
 In furias animos præcipitare solet.
 Quid fuit , ut pectus percussit ense Timanthes ,
 Verterit & proprias , in sua fata , manus ?
 Causa levis : nequirit , quem sæpe tetenderat , arcum
 Flectere , conatu deficiente senex .

Commodus immeritos fornacibus ussit ephebos;

Balnea frigidulis, causa fuistis, aquis;

Hunc rapit in præceps turbati causa soporis;

Illum lapsa cavâ pocula forte manu:

Pileus hunc vento raptus, vel pallia limo

Obsita, vicina prætereunte rota:

Aut ictum pedibus, dum respicit atria, limen;

Clavis & angustæ non satis apta seræ.

Sive oculos subito surgens tibi stringit eunti

Pulvis, ab obliqua subvolitatque via:

Seu te detinuit nimbus rus ire parantem;

Seu festinatum turba moretur iter:

Sive quis è populo cubito premit: ocyus iua

Exilit, & geminum lumina fulmen habent.

Hei mihi! quam celeri rapiuntur pectora motu.

Quam venit à vento magna procella levi

Vidi ego, qui clausas quatibat calcibus ædes;

Tardior occurrens, causa, minister erat.

Vidi ego, quæ raptos laniabat stulta capillos;

Quod fuerat tenui faucia pectus acu.

Comere difficile est dominas, quas forma superbas

Inflat, & immodici eura decoris habet.

Pectinis hanc dentes, hanc dura sedilia lædunt;

Hanc cruciat laxæ ruga relicta toga.

Non satis à medio redimicula vertice pendent,

Gemma nec errantes colligit apta comas.

Aut nodo properans ancilla erravit in uno,

Nec speculum iusta præbuit illa manu.

Poscit ut ora laver, vel candida brachia tergat?

Si tepet, accusat; si calet unda, nocet.

Quamlibet officio studeas, studeasque decoro;
 Nil satis exactum, quodque probetur, erit.
 Quid referam natos curis rivalibus ignes,
 Dum tuus alterius læsus amore dolet?
 Hoc est, cur spreti coeant in cornua tauri,
 Cur sonipes viso calcitret acer equo.
 Hæc Lybicos eadem stimulat vindicta leones.
 Res est, crede mihi, plena furoris, amor.
 Respice solventes Tyrio de litore Teucros,
 Fæminaque insani testis amoris erit.
 Arserat Ænea miserabilis hospite Dido:
 Callidus hanc Paphio læserat igne puer.
 Illa quidem regni sceptrum dotale paterni
 Obtulit; infidæ dona superba moræ.
 Illa etiam infestas ratibus causata procellas,
 Differri timidum sæpè rogavit iter.
 Aut non ventus erat velis satis aptus ituris,
 Aut cava laxatæ texta novanda ratibus.
 Et, quæcumque animum poterant mollire fugacem,
 Addidit; inconstans si remaneret amor.
 Scilicet ardentem Lavinia perculit uxor,
 Et prælata suo nupta Latina thoro.
 Nox erat: urgetur monitu properare Deorum;
 Ille jubet demptâ pandere vela morâ.
 Sensit amans Dido (quis enim benè fallat amantem?)
 Sensit, & ardores non tulit ipsa suos.
 Ergo ut sublatis albescere jam freta velis
 Conspicit; instantis tristitia signa fugæ:
 Quo fugis? exclamat; scopulis crudelior ipsis!
 Huc oculos saltem, perfide, verte tuos.

Dixit,

Dixit, & insanum gladio finivit amorem.
 Concidit ipsa suas sanguine sparsa manus.
 Scilicet ultor Amor, si quando resistitur illi,
 Fulmina de facibus vibrat acuta suis.
 Quæ fuit everſæ ratio, niſi femina, Troiæ?
 Grajus ut Iliacas perdidit ignis opes.
 Quod niſi Priamides Helenen rapuiſſet adulter,
 Nulla ſalo vindex claſſis itura fuit.
 Qui rapuit captam Briſeida primus Achilles,
 Alterius doluit ruruſus amore rapinæ.
 Diſtulit in decimum vindex furor Ilion annum.
 Tantum in amante odium, flammaque læſa valet.
 Nec minus Ambitio triteſtæ movet atra procellas.
 Hæc inimicitia femina lata jacit:
 Regibus hæc Reges committit, & arma miniſtrat.
 Arſuras bellis ſubjicit illa faces.
 Ambitio Actiæcæ ſignum fatale ruinae
 Concinit: Joniæ quod meministi aqua.
 Viveret intacti felix Regina Canopi,
 Anguibuſ haud victas implicitura manuſ.
 Viveret; auguſtæ ſi non capitolia Romæ
 Sperafſet remis vincere poſſe ſuiſ.
 Illa quidem Latias animo jam ceperat arceſ,
 Claſſe potens, profugi viribuſ aucta ducis.
 Victor at Auguſtus fugientia vela ſecutus,
 Femineas Nilo compulſit ire rateſ.
 Victa fuit, mauroque perit Regina veneno:
 Haſ mulier pœnaſ ambitioniſ habet.
 Ipſa etiam immiteſ Injuria ſuſcitât iras.
 Læſuſ honor tanti prima favilla mali.

Sapè aliquis ferrumque libens tolerabit, & ignes,
 Corporis & poterit parte carere sui:
 Nec cadet adversis animi constantia rebus,
 Mitiaque in medio verba dolore dabit,
 Idem si læsa subeat discrimina famæ:
 Anguibus asperior, quos rota tangit, erit.
 Hæc est scylla vorax, hæc irrequieta Charybdis,
 Naufragii tabulas hæc habet unda tui.
 Quamlibet hæc firmas fregerunt saxa catinas.
 Semper ab hac animus vulnera parte tulit.
 Utque animi variant, ita non feriuntur eodem,
 Dissimilis plebem causa movere solet.
 Ecce piger lotis, baculoque feritur asellus,
 Verberibusque latus; tergoraque icta sonant.
 At sonipes visam virgæ salit acer ad umbram,
 Et faciles motus nobilis ardor habet.
 Dissimulent alii, generosos verba laceffunt.
 His falsis innocui syllaba, fulmen erit.
 Infelix animis sedet hinc discordia læsis:
 Pax abit; extremo vix reditura die.
 Donec aves silvæ, maturas messis aristas,
 Oceanus conchas, Hybla fovebit apes:
 Dum Parthi pharetra pugnabunt, classe Britanni;
 Austria subjecti dum caput orbis erit:
 Semper inextinctas injuria nutriet iras.
 Hæc & amicorum funere trita via est;
 Hinc triviis crux multa stetit, cadesque loquuntur
 Marmora, funestis sanguinolenta notis.
 Obruor incepto; nec habet mea cymba regressum:
 Et patet in cursus area lata meos.

Aptius

Aptius æstivo spirantibus aëre ventis,
 Populeæ numerum coner inire comæ:
 Aut referam citius, quot apricis collibus herbæ,
 Quot rutilent toto sidera clara polo:
 Quam quot sæva modis subit in præcordia pestis,
 Quosque nocens stimulos vira furoris alit.
 Paci fastus obest, irasque superbia magnas
 Excitat: exemplum non leve Cyrus erit.
 Mœnia cincturus motis Babylonia castris
 Iverat, & regni liquerat arva sui.
 Et poterat locus ille capi, quia nuda vacabant
 Mœnia præsidio; plenaque pacis erant.
 Amnis iter prohibet (Gynden dixere priores)
 Fonte celeris largo, vorticibusque frequens.
 Pontibus injectis longa est mora: nare per undas
 Imperat. hi fluctus, Rege iubente, secant.
 Lactis erant similes nivea cervice jugales,
 Et soliti currum ducere Regis equi.
 Abripit ex illis aliquem violentior amnis;
 Mergitur hic præceps, vorticibusque perit.
 O! quantum armatus valuit furor! urbe relicta,
 Saxiit in surdas ultor inanis aquas.
 Regis ad imperium ripæ finduntur, & undis
 Deficiens, siccum præbuit amnis iter.
 Barbarus exultat, vindictaque gratior illi,
 Imperium captæ quam Babylonis erat.
 Cyre quid immeritos rabiem convertis in amnes?
 Sensus abest illis: iraque vana tua est.
 Æquum erat irasci populis, hostique merenti.
 Tu victor: pœnas ille daturus erat.

Nunc tibi neglecti perit fortuna triumphi.
 Exitus hic cæcis mentibus esse solet.
 At repetamus iter; nocituri cuncta furoris
 Semina, propositum pandere suadet opus.
 Dissimulare nefas: vitium commune revelo.
 Accipe; habet sensus candida musa meos.
 Plus æquo sibi quisque placet, plus arrogat æquo:
 Dotibus & nostris turba superba sumus.
 Ut celer à Belgis nigros porteris ad Indos,
 Terra suos mores barbara quæque probat.
 Quisque lubens audit propria præconia famæ;
 Rarus in alterius laude disertus erit.
 Sive cupis stultum, sive hoc puerile vocari;
 Res tamen, utrovis nomine, certa venit.
 Ille cupit doctus, cupit hic formosus haberi;
 Huic sua nobilitas, sit licet empta, placet.
 Hic rudis eloquio, se iudice, vincit Ulyssem;
 Divitis hic titulo, Consulis ille tumet.
 Hoc est, cur minimam vocis movearis ad umbram,
 Irritat flammæ ista favilla tuas.
 Experiare licet; te teste fatebere culpam,
 Teque reum noti criminis intus ages.
 Sapè etiam ambiguo nocuit vox edita sensu;
 Et malus interpres, pejor & hostis eras.
 Quid facis imprudens? quid sensu verba sinistro
 Accipis, in luctus ingeniosè tuos?
 Falleris: hic verbo te lædere noluit isto.
 Tu tibi, quod non est, fingis inepte scelus.
 Sic vaga nocturnus properans per rura viator,
 Quam peteret ferro nescius, umbra fuit.

Nocte

Nocte fatigatos sic anxius occupat horror,
 Somnus & hostiles fingit adesse manus.
 O! ubi simplicitas antiqui candida mundi?
 Dum colerent humiles Numina prona casus.
 Illo, non aliquis caros lædebat amicos
 Tempore, non belli noxia cura fuit.
 Pax erat, & nullæ, quas fastus parturit, iræ;
 Nullus ab ambiguis vocibus, error erat.
 Ancipitesque soni rigido censore carebant.
 Grande nefas: reptos velle putare dolos.
 Nunc superis terrâ, per crimina nostra, fugatis,
 Alter in alterius vocibus ultor adest.
 Nec pudet à veris alienos fingere sensus,
 Nec pudet arbitrio quæque notare suo.
 Scilicet in pejus declinat serior ætas,
 Gensque parum simplex, nec sine fraude sumus.
 Fama quoque, & facti veniens temerarius index
 Obfuit, & menti vulnera cæca dedit.
 Dispereat! lingua quicumque nocere susurra
 Sustinet, & medios dissipet aura sonos!
 Néc tamen inquiris, veri si criminis index
 Venerit: arbitrium prævolat ira tuum.
 Nuntiet ut falsum, rumore movebere falso.
 Dii faciant, lentè credulus esse velis!
 Quæritis Hippolytum Theseus cur limine pulsum
 Perdiderit? facti causâ noverca fuit.
 Illa quidem falsum narraverat improba crimen:
 Devovet hunc furiis non minus ille suis.
 Phædra quid exultas, odioque extinguis amorem?
 Gloria, privigno parcere, major erat.

Tu quoque debueras non tam cito credere *Theſeu*:
 Innocuus patriis non raperetur equis.
 Cur Cephalum Procris vetiti damnavit amoris?
 Auribus infelix credidit ipſa ſuis.
 Dum furit, & crimen properat viſura mariti,
 Vanus, & heu! ſerò cognitus error erat.
 Quid moror exemplis? nimium ſtudioſa ſiniſtri,
 Et nimis in pejus credula turba ſumus.
 Suspicio quoque ſapè nocet: ſi tangeris illâ,
 Lædit, & in tacito pectore vulnus alit.
 Sive aliquis fixo ſpectat tua lumina vultu;
 Ureris, & fixus crimina vultus habet.
 Sive quis è turba, populo plaudente, cachiñnat;
 Iudicio riſus te petit ille tuo.
 Non venit ad cœnam conviva vocatus eandem?
 Cauſa latet: ſed, te iudice, factus erit.
 Huic brevis eſt ſermo? properata ſilentia culpas.
 Nempe aliquid, quod te celat amicus habet.
 Ille morâ peccat, lentuſque ſalutat euntem.
 Tuſſit hic: tuſſis ſed tibi ficta venit.
 Semper ab alterius factis, ſunt integra quamvis;
 Materiam culpæ ſuſpicioſus habet.
 Quò non fraus penetrat? verbo non læderis ullo?
 Languidus, &, ſocio iudice, lentus eris,
 Ille tuos dictis animos ſtimulabit amaris.
 Ille dabit cœneri ſulfura viva tuo.
 Arguet & timidum, niſi ſi vindicta ſequatur;
 Et cupiet famæ velle favere tuæ.
 Turpis adulator! quid in altas vimina ſilvas,
 Aut quid Carpathiis fluctibus addis aquas?

Parce animum blandis, scelerate, laceſſere verbis

Ut nihil adjicias: ſponte diſertus erit.

Non eget impulſu, nimium quoque prona furoris

Semita; ſed frænis impedienda fuit.

Altera, ſed levior, rixas tibi cauſa minores,

Morum diſparitas, ingeniique parit.

Inter tot comites, poterit tibi quilibet alter

Quidlibet, offeſa non prohibente, loqui.

Hic tibi diſſimilis fato, & natalibus horis,

Dicat idem: verſa fronte ſeverus eris.

Dic mihi, quid cauſæ? neſcis. Hoc ſcilicet unum eſt:

Non ſatis ingenio convenit ille meo.

O miſer! atque feris magis intractabilis iſtis;

Qui ſocio, cauſâ deficiente, nocet.

Hoc neque pacatos patietur pectoris ignes:

Judicio numquam cedere velle ſuo.

Cum ſemel immotam ſubiit ſententia mentem,

Permanet, atque animo fixa, tenaxque ſedet.

Si quis in adverſum victor rationibus urget,

Diſplicet; audacem te mala cauſa facit.

Sæpè furens aliquis, cauſâ deceptus inani,

Subſtitit, erroris conſcius ipſe ſui:

Pergit, ut errorem celet: pudor ipſe furentem

Incitat, & culpæ pœnituiſſe piget.

Adde quod & curæ, niſi ſi modereris & illas,

Difficilem faciunt, perpetuiſque labor.

Præcipuè cum fervet opus, rebusque laborat

Mens intenta ſagax, ingeniumque vigil.

Tunc neque commotæ ſonitum tolerare fenestræ;

Nec potis eſ vocem, ſi qua loquentis erit.

Nec moderata dabis responsa rogantibus ; & te
 Risus secreta lædet ab usquè domo :
 Quin etiam eventûs spes irrequieta secundi ,
 Successuque carens, causâ furoris erit.
 Forte feret gladium, iustus dare pallia servus ;
 Non intellectis promptus abire sonis.
 Tardius aut domini peragens mandata moratur ;
 Aut responsa celer, non tamen apta, refert.
 Impatiens subit ira animum ; procul ire iubetur
 Ocyus à vultu rusticus ille tuo.
 Quid ? quod inops victus, vacuæque incommoda mensæ
 Irritant animos, impatiensque sitis ?
 Nudaque paupertas sociis comitata querelis,
 Cum fert angusto tempore nullus opem.
 Immoderata citas causant jejunia rixas,
 Et faciles iras venter inanis habet.
 Quid ? quod avaritiæ sordes ; nec honesta tuenda
 Cura domûs, paci mentis obesse solet ?
 Perdita res levis, & lapsæ jactura scutellæ
 Angit, & in querulos concitat ora sonos.
 Non aliter, quam si Parthus prædator avitas
 Auferat, & raptas ignibus addat opes.
 Credis & hoc ? nummus digitis elapsus apertis,
 Volvitur ex oculis, non sine bile, tuis.
 Verre pavementum, & laxis admittite fenestris
 Lumina : palpantes decipit ille manus.
 Intereâ frustra quærentem tœdia lædunt,
 Iraque de minimâ surgit acerba morâ.
 Ille latet tenui rimæ celatus hiatu,
 Angulus extremo continuitve sinu.

Non rarò & sceleri scelus est via. Sæpè nocentes
 Urget, & in furias Aæuis ultor agit.
 Noxius Eumenidum stimulis agitatus Orestes,
 Non poterat culpæ non memor esse sua.
 Illius ante oculos manes Venere cruenti,
 Nigraque perpetuas attulit umbra minas.
 Hinc terror, Furiaque, & mens excita tumultu,
 Horrendisque brevis somnus imaginibus.
 Penthea quis nescit, scelerati & fata Lycurgi?
 Improbis est furiis notus uterque suis.
 Singula quid referam? numerum sua copia vincit,
 Semper & exhaustis ulteriora patent.
 Nam neque frondosa glandes numerabis in Ida,
 Atque oculos fallax vincet arena tuos:
 Et tibi conanti causas censere furoris,
 Usquè fatigato, quod superabit, erit.
 Præteriturus eram morosæ fata senectæ.
 Quis nescit querulum carpere cuncta senem?
 At tu, si sapias, quidquid narrare parabit,
 Annue: iudicio gaudeat ille tuo.
 Arguis? extremos in flammam colliget ignes,
 Concutiens canum voce tremente caput.
 Quid tamen esse putem, cur sit morosa senectus?
 Anne quod infirmis mens, ratioque labat?
 An quod in effæto minuuntur corpore vires,
 Morborumque senes triste fatigat onus?
 Anne decere putent canis censoribus uti;
 Temporis & nostri de levitate queri?

Et meliore notâ describere sæcula lapsa,
 Utque recens atas deteriora ferat?
 Quidquid id est, veniam querulæ concede senectæ.
 Sic tibi canitiem Dii, sine lite, ferant!
 Pars exacta novi, superest pars altera, cursus.
 Hac mea tantisper cymba moretur aquâ.

